

Մ Ր Ց ՈՒ Ն Ա Կ ՈՒ Թ Յ Ա Ն
Հ Ա Մ Ա Շ Խ Ա Ր Հ Ա Յ Ի Ն
Զ Ե Կ ՈՒ Յ Ց
2008-2009

«Տնտեսություն եւ արժեքներ»
հետազոտական կենտրոն

Երևան, Հոկտեմբեր 9, 2008թ.

ՄՐՑՈՒՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՈՒՄԸ

- ՀՏՖ-ի Մրցունակության համաշխարհային գեկույցը (ՄՀԶ)
 - երկրների մրցունակության չափման առաջատար և ամենահամապարփակ աղբյուրներից մեկն է,
 - օգտագործում է ինչպես վիճակագրական տվյալներ, այնպես էլ հետազոտությունների արդյունքում ստացված տվյալներ (առանձին երկրներում ղեկավարների կարծիքի հարցումներ):
- ՄՀԶ շրջանակում ներկրների մրցունակությունը չափվում է ըստ Համաշխարհային մրցունակության ցուցչի (ՀԱՄ ցուցիչ):
 - Համաշխարհային մրցունակության ցուցիչը երկրների մրցունակության գնահատման ընդգրկուն ցուցանիշ է , որը հաշվարկվում է ավելի քան 110 գործոնների հիման վրա` ներառելով այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են մակրոտնտեսությունը, առողջապահությունը և կրթությունը, գործարարության կատարելագործվածությունը, նորարարությունները եւ այլն:
- Հայաստանն ընդգրկված է միայն ՀՏՖ-ի գեկույցներում:

Մրցունակության համաշխարհային զեկույց

- Մրցունակության վերաբերյալ ամենաընդգրկուն տվյալների շտեմարանը, որտեղ օգտագործվում են «կոշտ տվյալներ» (վիճակագրական տվյալներ) եւ «հարցաշարային տվյալներ» (ընկերությունների ղեկավարների հարցում):
- Դիտարկում է բազում երկրների տնտեսությունների համեմատական առավելությունները եւ թերությունները, ինչպես նաեւ՝ այն գործոնները, որոնք ազդում են մրցունակության եւ տնտեսական աճի վրա:
- Բացառիկ հնարավորություն է ընձեռում՝ առավել խորությամբ դիտարկել յուրաքանչյուր երկրի տնտեսության առանձնահատկությունները:
- Տնտեսությունների բազմաչափ ուսումնասիրություն է:
Պատրաստվում է աշխարհի առաջատար գիտնականների, ինչպես նաեւ՝ ՄՀԶ-ում ներառված երկրներում Համաշխարհային տնտեսական ֆորումի գործընկեր (հետազոտական) ինստիտուտների հետ համագործակցության շնորհիվ:
- ՀՏՖ-ի գործընկեր կազմակերպությունը Հայաստանում «Տնտեսություն եւ արժեքներ» հետազոտական կենտրոնն է:

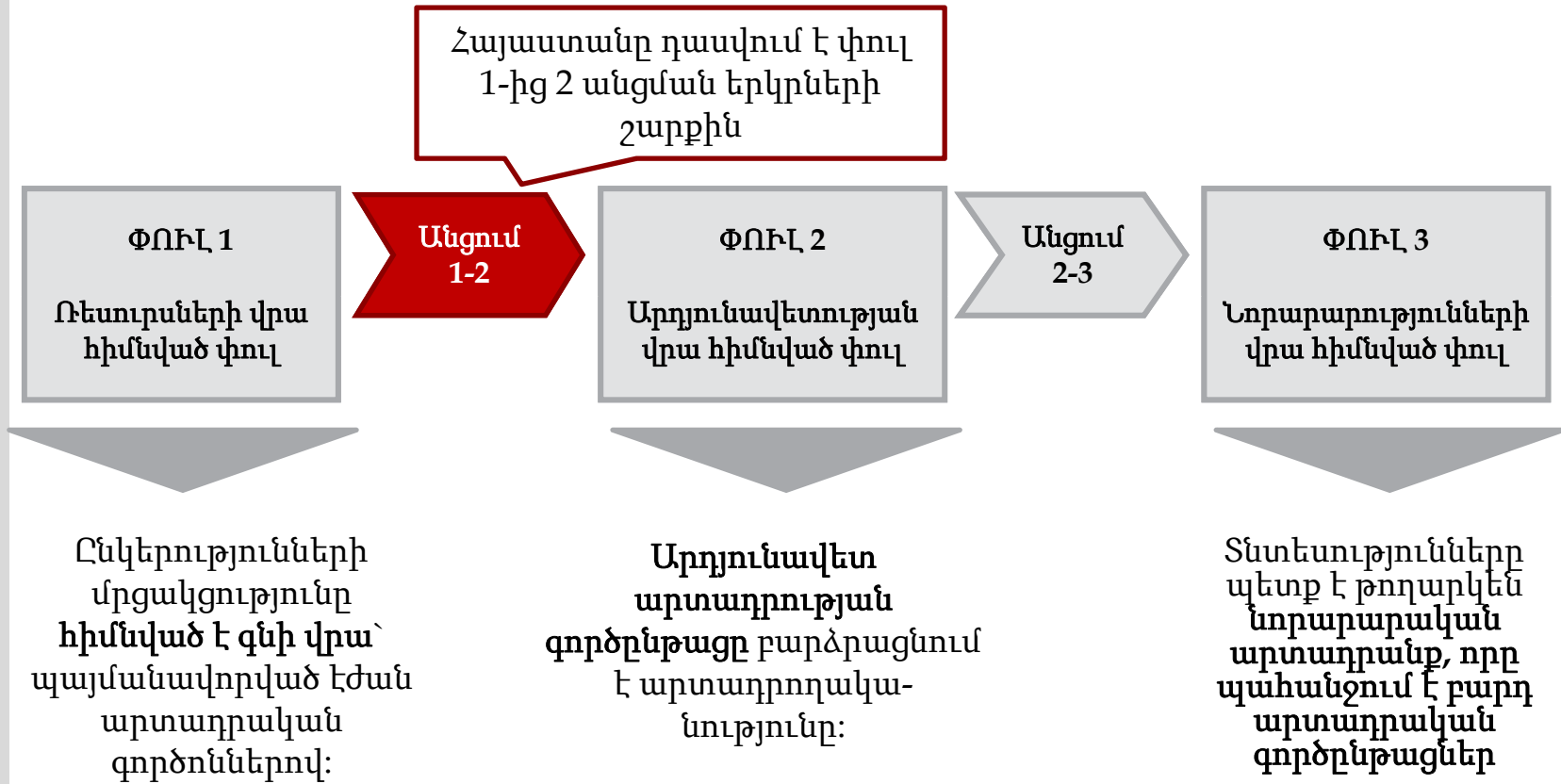
Մրցունակության համաշխարհային ցուցիչ. 12 հենասյունները

Տնտեսական զարգացման փուլերն ըստ ՄՀԶ-ի

Տնտեսական զարգացման փուլ	Մեկ շնչին ընկնող ՀՆԱ
ՓՈԻԼ 1. Ռեսուրսների վրա հիմնված փուլ	< 2.000
<i>Անցում փուլ 1-ից 2-ը</i>	2.000-3.000
ՓՈԻԼ 2. Արդյունավետության վրա հիմնված փուլ	3.000-9.000
<i>Անցում փուլ 2-ից 3-ը</i>	9.000-17.000
ՓՈԻԼ 3. Նորարարությունների վրա հիմնված փուլ	>17.000

Երկրների տնտեսական զարգացման փուլերը ըստ ՄՀԶ-ի

Տարբեր տնտեսական զարգացման փուլերում գտնվող տնտեսությունների համար ՀԱՄ-ն հաշվարկելու համար տնտեսական ցուցանիշների նկատմամբ կիրառվում են տարբեր կշիռներ

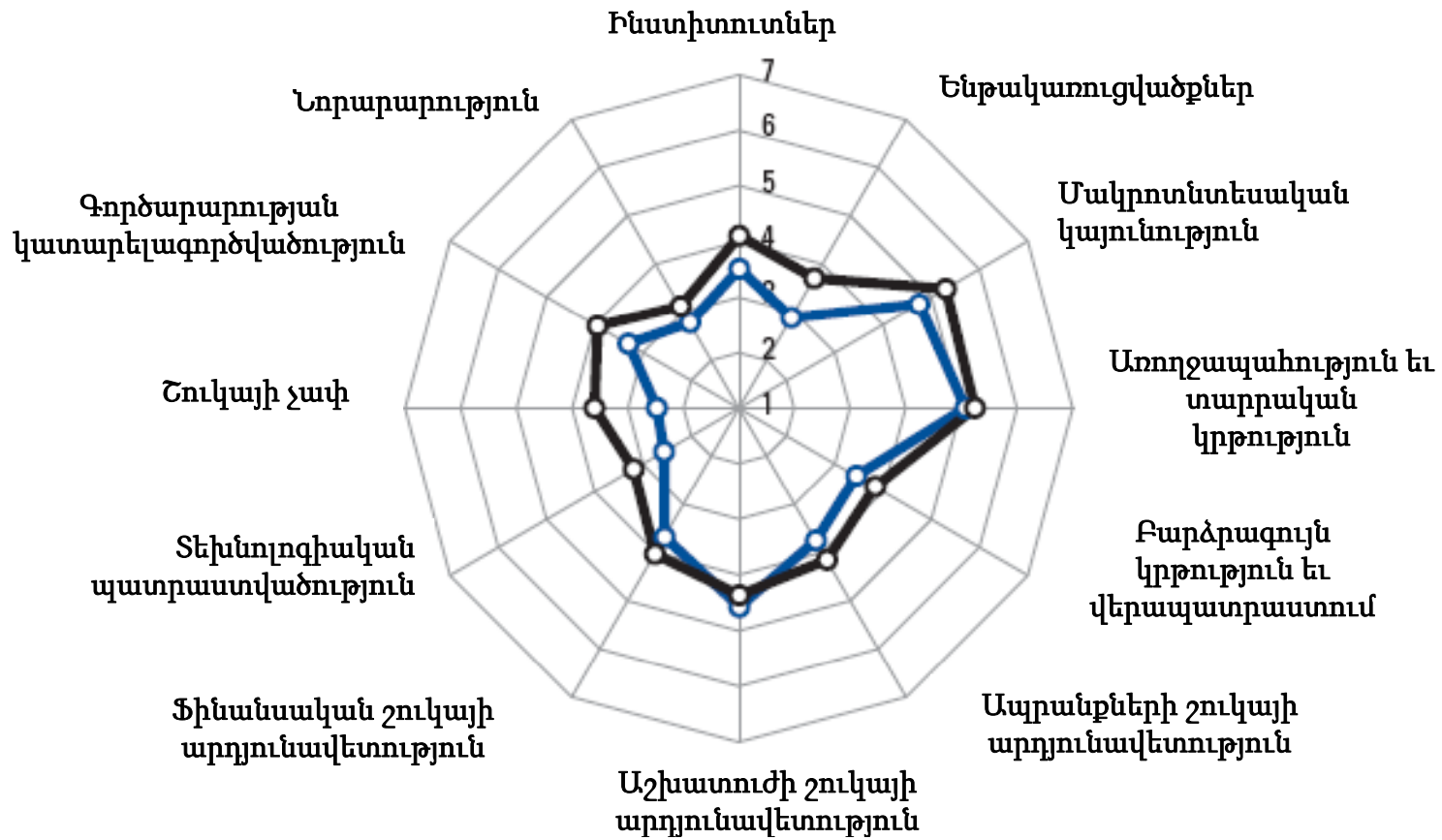
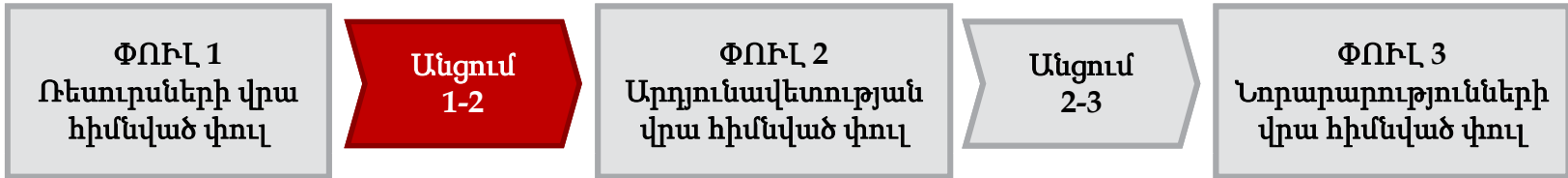
Աշխարհի առաջին 15 ամենամրցունակ երկրները

1-15 երկրները	ՀԱՄ 2008–09 Տեղ	ՀԱՄ 2007–08 Տեղ
ԱՄՆ	1	1
Շվեյցարիա	2	2
Դանիա	3	3
Շվեդիա	4	4
Սինգապուր	5	7
Ֆինլանդիա	6	6
Գերմանիա	7	5
Նիդեռլանդներ	8	10
Ճապոնիա	9	8
Կանադա	10	13
Հոնկոնգ	11	12
Մեծ Բրիտանիա	12	9
Կորեա	13	11
Ավստրիա	14	15
Նորվեգիա	15	16

Հայաստանն իր մրցունակությամբ 97-րդն է 134 երկրների շարքում

Երկիր	ՀԱՄ 08-09 տեղ	Փոփ.	ՀԱՄ 07-08 տեղ
Գամբիա	87	↗	102
Արգենտինա	88	↘	85
Մակեդոնիա	89	↗	94
Վրաստան	90	-	90
Լիբիա	91	↘	88
Տրինիդադ եւ Տոբագո	92	↘	84
Քենիա	93	↗	99
Նիգերիա	94	↗	95
Մոլդովա	95	↗	97
Սենեգալ	96	↗	100
Հայաստան	97	↘	93
Դոմինիկյան Հանր.	98	↘	96
Ալժիր	99	↘	81
Մոնղոլիա	100	↗	101
Պակիստան	101	↗	92
Գանա	102		-
Սուրինամ	103	↗	113
Էկվադոր	104	↘	103
Վենեսուելա	105	↘	98
Բենին	106	↗	108
Բոսնիա եւ Հերցոգովինա	107	↘	106

Հայաստանի համեմատական դիրքը զարգացման I-ից II փուլ անցման ենթախմբում

●— Հայաստան
 ●— Փուլ 1-ից 2 անցման երկրներ

Հայաստանի գնահատականներն ըստ հենասյուների և փոփոխությունը նախորդ տարվա նկատմամբ

ՀԱՄ հենասյուները	ՀԱՄ 2008–09 տեղ 134 երկրների շարքում	ՀԱՄ 2007–08 տեղ 131 երկրների շարքում	Փոփոխություն
Ինստիտուտներ	96	96	→ 0
Ենթակառուցվածքներ	90	87	↘ -3
Մակրոտնտեսական կայունություն	83	57	↘ -26
Առողջապահություն եւ տարրական կրթություն	97	99	↗ +2
Բարձրագույն կրթություն եւ վերապատրաստում	94	95	↗ +1
Ապրանքների շուկայի արդյունավետություն	110	104	↘ -6
Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն	45	40	↘ -5
Ֆինանսական շուկայի արդյունավետություն	107	110	↗ +3
Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն	112	104	↘ -8
Շուկայի չափ	111	111	→ 0
Գործարարության կատարելագործվածություն	120	115	↘ -5
Նորարարություն	106	94	↘ -12

Հայաստանի դիրքը ԱՊՀ երկրների շարքում

ԱՊՀ երկրներ	ՀԱՄ 2008–09 Տեղ	ՀԱՄ 2007–08 Տեղ
Ռուսաստան	51	58
Ղազախստան	66	61
Ադրբեջան	69	66
Ուկրաինա	72	73
Վրաստան	90	90
Մոլդովա	95	97
Հայաստան	97	93
Տաջիկստան	116	117
Ղրղզստան	122	119

ՀԱՄ ենթացուցիչների գնակատականը ԱՊՀ երկրների համար

	Երեք ենթացուցիչները			
	ՀԱՄ	Հիմնական պայմաններ	Արդյունավետության խթանիչներ	Նորարարության գործոններ
Երկիր	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ
Ռուսաստան	51	56	50	73
Ղազախստան	66	74	64	77
Ադրբեջան	69	62	79	57
Ուկրաինա	72	86	58	66
Վրաստան	90	91	87	109
Մոլդովա	95	95	98	128
Հայաստան	97	93	103	113
Տաջիկստան	116	112	124	103
Ղրղզստան	122	124	110	123

ՀԱՄ ենթահինդեքսների գնակատականը ԱՊՀ երկրների համար. Հիմնական պայմաններ

ԱՊՀ երկրներ	Հիմնական պայմաններ	1. Ինստիտուտներ	2. Ենթակառուցվածք	3. Մակրոտնտեսական կայունություն	4. Առողջապահություն եւ միջնակարգ կրթություն
Երկիր	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ
Ռուսաստան	56	110	59	29	59
Ադրբեջան	62	62	61	45	102
Ղազախստան	74	81	76	74	81
Ուկրաինա	86	115	79	91	60
Վրաստան	91	69	77	118	91
Հայաստան	93	96	90	83	97
Մոլդովա	95	92	113	80	89
Տաջիկստան	112	78	101	131	101
Ղրղզստան	124	122	111	128	96

ՀԱՄ ենթացուցիչների գնակատականը ԱՊՀ երկրների համար. Արդյունավետության խթանիչներ

	Արդյունավետության խթանիչներ	5. Բարձրագույն կրթություն եւ վերապատրաստում	6. Ապրանքներ ի շուկայի արդյունավետություն	7. Աշխատուժի շուկայի արդյունավետություն	8. Ֆինանսական շուկայի կատարելագործվածություն	9. Տեխնոլոգիական պատրաստվածություն	10. Շուկայի չափ
Երկիր	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ	Տեղ
Ռուսաստան	50	46	99	27	112	67	8
Ուկրաինա	58	43	103	54	85	65	31
Ղազախստան	64	59	80	12	97	75	55
Ադրբեջան	79	80	89	34	92	72	73
Վրաստան	87	84	71	22	79	97	102
Մոլդովա	98	88	105	55	104	95	114
Հայաստան	103	94	110	45	107	112	111
Դրոգստան	110	83	120	69	115	124	120
Տաջիկստան	124	104	118	78	123	128	115

ՀԱՄ ենթացուցիչների գնակատականը ԱՊՀ երկրների համար. Նորարարության և կատարելագործվածության գործոններ

	Նորարարության և կատարելագործվածության գործոններ	11. Գործարարության կատարելագործվածություն	12. Նորարարություն
Երկիր	Տեղ	Տեղ	Տեղ
Ադրբեջան	57	81	40
Ուկրաինա	66	80	52
Ռուսաստան	73	91	48
Ղազախստան	77	86	62
Տաջիկստան	103	116	85
Վրաստան	109	112	107
Հայաստան	113	120	106
Դրոգստան	123	121	121
Մոլդովա	128	131	116

Գործարարությանն առավելագույնս խոչընդոտող գործոնները Հայաստանում

